

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתעט

ערב שבת קודש

פרשת במדבר

ט"ז באייר ה'תשע"א

יוצא לאור עלידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ג באייר ה'תשע"א – א' בסיון ה'תשע"א

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג באייר	הלי שקלים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	הלי נזקי ממון פרק יג.	מ"ע קעא.
ש"ק	כ"ד באייר	פרק ד. הלי קדוש החדש.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יד.	מ"ע קעא. קנג.
א'	כ"ה באייר	פרק ג-ה.	הלי גניבה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קנג.
ב'	כ"ו באייר	פרק ו-ח.	פרק ב.	מ"ע קנג.
ג'	כ"ז באייר	פרק ט-יא.	פרק ג.	מ"ע קנג.
ד'	כ"ח באייר	פרק יב-יד.	פרק ד.	מ"ע קנג.
ה'	כ"ט באייר	פרק טו-יז.	פרק ה.	מ"ע קנג.
ו'	א' בסיון	פרק יח-יט. הלי תעניות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ו.	מ"ע קנג. נט.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר*		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה****	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ג באייר	3.07	4.13	4.39	5.45	9.06	12.38	1.13	7.38.3	8.06
ש"ק, כ"ד באייר	3.06	4.12	4.39	5.45	9.06	12.38	1.13	7.39.0	8.06
א', כ"ה באייר	3.05	4.12	4.38	5.44	9.05	12.38	1.13	7.39.6	8.07
ב', כ"ו באייר	3.04	4.11	4.38	5.44	9.05	12.38	1.13	7.40.2	8.07
ג', כ"ז באייר	3.03	4.10	4.37	5.44	9.05	12.38	1.13	7.40.7	8.08
ד', כ"ח באייר	3.03	4.10	4.37	5.43	9.05	12.39	1.14	7.41.3	8.09
ה', כ"ט באייר	3.02	4.10	4.36	5.43	9.05	12.39	1.14	7.41.9	8.09
ו', א' בסיון	3.01	4.09	4.36	5.43	9.05	12.39	1.14	7.42.4	8.10

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
במדבר	7:01	8:19	7:16	8:21	7:09	8:23	7:17	8:20
נשא	7:05	8:23	7:21	8:26	7:13	8:27	7:21	8:24

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ללמוד תורה בהתמסרות ולסמוך על הקב"ה

במניין בני-ישראל מתגלית פשיטות הנשמה השווה בכל יהודי • מה הביאור בסדר הפרשיות - במדבר לאחר בחוקותי? • נוסף ללימוד חז"ל על נתינת התורה במקום הפקר, מה מלמדת אותנו העובדה שהיה זה מקום שממה, שאין בו דבר מהדברים הגשמיים החיוניים לאדם? • על יהודי, בעל עסק או יושב אוהל, להתמסר ללימוד תורה, ולהסיר מליבו לגמרי דאגות ממחסור בגשמיות או ברוחניות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ב. אמנם, אף שכולם נמנו בשווה, מכל מקום, נכללו במניין זה רק "מבן עשרים". זהו בנוגע לכל ישראל. אבל בנוגע שבט לוי, היה המניין "מבן חודש"⁷, שגם תינוק מבן חודש נמנה בשווה עם הגדול שבגדולים, ולפי הדעה שגם אהרן נכלל במניין (משה לא נכלל במניין, אבל בנוגע לאהרן ישנם ב' דיעות⁸) - הרי תינוק מבן חודש היה שווה במניין כמו אהרן.

ענינו של שבט לוי הוא, כמבואר בכתוב⁹, שענינם הוא לשרת את הוי'. וכך איתא ברמב"ם¹⁰, שכל מי שנרב לכו לשרת את הוי' הרי הוא כשבט לוי. ובמילא, אצל אותם מישראל שמתמסרים לשרת את השם יתברך - שפירוש "לשרת את השם יתברך" הוא כאמור לעיל (בשיחות שלפני זה¹¹), לא רק בשעת

א. אנו עומדים לקרוא תיכף בפרשת במדבר, שבפרשה זו מדובר אודות האופן של מניין בני-ישראל, שבמניין זה היו הכול שווים, מהגדול שבגדולים עד הפשוט שבפשוטים. הגדול שבגדולים לא נמנה יותר מאחד, והפשוט שבפשוטים לא פחות מאחד².

ועניין זה היה גם הכנה למתן-תורה, וכמאמר רז"ל³ שאילו היו ששים ריבוא פחות אחד, לא היתה ניתנת התורה ח"ו אפילו למשה רבינו.

ועניין זה קשור עם פשיטות הנשמה, שבזה הכול שווים. וכמאמר הבעל שם טוב⁴, אדמו"ר הזקן וכל רבותינו נשיאינו עד כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵, שכולם אמרו שפשיטות העצמות מתקשרת עם הפשיטות של יהודי, שבזה הכול שווים.

(1) שיחה זו, עד סוף סעיף ד, הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונרפסה בלקו"ש ח"ב ע' 558 ואילך. במהדורה זו ניתספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
(2) ראה גם שיחת ש"פ במדבר, מבה"ח וער"ח סיון תשי"ט ס"ה (תו"מ חכ"ה ע' 312). וש"נ.
(3) מכילתא יתרו יט, יא. יל"ש שם (רמז רפ). דב"ר פ"ז, ח.
(4) ראה כש"ט (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סקנה ואילך. וש"נ.
(5) ראה סה"ש תש"ו ע' 3. וש"נ.

(6) במדבר א, ג.
(7) שם ג, טז.
(8) ראה שם, לט ובפרש"י (מבכורות ד, סע"א). במדב"ר פ"ג, ג.
(9) ובמפרשים לפרש"י ובמדב"ר שם. וראה גם לקו"ש ח"ג ע' 9 בהערות ושוה"ג.
(10) עקב יו"ד, ח. פ' שופטים יח, ה. ועוד.
(11) סוף הלכות שמיטה ויובל.
(12) לע"ע לא הגיעו לירינו (המו"ל).

שווה, שהיה זה בראש-חודש, ובפרט שלושת ימי הגבלה, ובמיוחד בחג השבועות - יש לעורר את התלמיד שבעצמו, וגם "ושננתם לבניך אלו התלמידים"²⁰ כפשוטו, לעורר ולגלות את פשיטות הנשמה שבהם, וזה פועל גם גילוי פשיטות הנשמה בכל ישראל כנ"ל, שבזה אין התחלקות כנ"ל.

וזהו הכנה למתן-תורה, שבמתן-תורה נאמר²¹ "ויחן" לשון יחיד, שכולם עמדו יחד לתכלית אחת וכוונה אחת, לקבל "תורה אחת" מ'הוי' אחד". ועל-ידי זה נזכה - כלשון ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר - לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

* * *

ה. דובר לעיל [במאמר²²] בעניין קריאת פרשת בחוקותי קודם עצרת²³, ולאחריה קורין פרשת במדבר, כדי להפסיק בין התוכחה למתן-תורה²⁴. ויש לומר בביאור הסדר בקריאת ב' פרשיות אלו:

בנוגע לפרשת בחוקותי - מבואר בלקוטי תורה²⁵ בארוכה, שכל עניני התוכחה "לפי האמת אינם רק ברכות". העניינים של היפך הברכה - הם רק בנוגע לנפש הבהמית ויצר הרע, אבל בנוגע לנפש האלקית - הרי הם עניני ברכות. ותוכן העניין כזה - שעל-ידי בירור מידות נפש הבהמית ודחיית היצר הרע נעשית תוספת עלייה בנפש האלקית. וכמו שנתבאר במאמר²² בעניין "קוממיות"²⁶, ב' קומות²⁷, שעל-ידי בירור נפש הבהמית ישנם ב' הקומות: קומת נפש הבהמית עצמה, והעלייה שנעשית על-ידי זה בקומת נפש האלקית.

ולכן קורין פרשה זו קודם מתן-תורה, כיון

התורה והתפלה, אלא "בכל דרכיך דעהו"¹² - איך בהם חילוקים, וגם תינוק מכן חודש שווה במניין כמו גדול שבגדולים.

ולכן, התלמידים שמחנכים אותם על טהרת הקודש, שמחנכים אותם שתהיה אצלם העבודה של "בכל דרכיך דעהו" - הרי הם כמו משבט לוי, שאין בו שום התחלקות, כנ"ל, החל מכן חודש.

ג. על שבט לוי נאמר¹³ "נתונים נתונים המה לי מתוך בני-ישראל", שבט לוי הוא שליח ופועל עבור כל ישראל. ומה שכתוב¹⁴ "הבדיל ה' את שבט הלוי" - אין הפירוש שהם מובדלים ואינם שייכים לכל ישראל, אלא שעבודה זו, באופן של "הבדיל", עושים הם ופועלים אותה בכל ישראל. וכמו כן בנוגע לתלמידים - שהם פועלים בכל בני-ישראל העדר ההתחלקות, מצד גילוי פשיטות הנשמה, שבכולם בשווה.

ד. ובנוגע למתן-תורה בפרט, הרי אמרו¹⁵ "בנינו ערכים בעדנו", שהם - הבנים - הביאו את גילוי מתן-תורה לכל ישראל.

וזהו גם מהטעמים שרבותינו נשיאינו השקיעו השתדלות גדולה ביותר בחינוך הכשר על טהרת הקודש¹⁶, שילמדו עם ילדים "קמץ אל"ף אָ" דווקא, להסביר את קדושת האותיות וקדושת הנקודות¹⁷, כיון שחינוך הבנים נוגע לכלל-ישראל. וזהו ההוראה לכל אחד מאתנו, שכאשר מתקרבים ימי מתן-תורה,

- החל משבת מברכים שאז מתחילה כבר ההכנה לזה, ובפרט מראש-חודש סיון, כמו שכתוב¹⁸ "ביום הזה באו מדבר סיני", ואיחא בגמרא¹⁹ הוזה הזה גזירה

(12) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג.

(13) בהעלותך ח, טז.

(14) עקב שם.

(15) ראה תנחומא ויגש ב. שהש"ר פ"א, ד (א).

(16) ראה גם תו"מ חכ"ח ע' 62.

(17) ראה פרדס ריש שער כח: המפורסם בכל חכמי-ישראל קבלה מפה אל פה מעזרא הסופר והוא קיבל מפה אל פה עד משה רבנו ע"ה מסיני מפי הגבורה שהנקודות למיניהם הם כו' עיי"ש. וראה גם תו"מ חט"ז ע' 142. וש"נ.

(18) יתרו יט, א.

(19) שבת פו, ב ובפרש"י (ד"ה כתיב).

(20) ספרי ופרש"י ואתחנן ו, ז.
 (21) יתרו יט, ב ובפרש"י (ממכילתא שם).
 (22) בתחלתו (תו"מ חכ"ב ע' 300).
 (23) מגילה לא, ב.
 (24) ראה תוס' שם בסוף העמוד.
 (25) פרשתנו (בחוקותי) מה, סע"א ואילך.
 (26) פרשתנו (בחוקותי) כו, ג.
 (27) ראה ב"ב עה, א ובחדא"ג מהרש"א שם.

להורות וללמד³², שכשם שהמדבר הוא "מקום הפקר"³³, ללא בעל-הבית, כך גם בנוגע לתורה - שאין עליה בעל-הבית, ובמילא שייך כל אחד ואחד מישראל אל התורה, וכאשר הוא לומד את התורה - נעשית היא שלו³⁴ ("ווערט די תורה זיינע").

אמנם, עדיין צריך ביאור: הלימוד וההוראה האמורה מנתינת התורה במדבר (שהוא מקום הפקר) - מהוה הסברה לנתינת התורה במקום שאינו כפוף למרותו של אדון, אלא ב(מדבר שהוא) מקום הפקר; אבל אין

שעניין "קוממיות" הוא הכנה למתן תורה, כמו שנתבאר במאמר²² שבשביל עניין מתן תורה צריכים להיות ב' הקומות.

והטעם שמפסיקין ביניהם בפרשת במדבר דווקא ואף שבפשטות הטעם הוא כיון שפרשת במדבר באה לאחרי פרשת בחוקותי, הרי כל עניין יש לו תוכן בפנימיות, ולכן בהכרח לומר שגם פרשת במדבר יש לה שייכות למתן-תורה²⁸ - על-פי הידוע²⁹ בטעם שהתורה ניתנה במדבר, שההכנה לגילוי מתן תורה היא על-ידי עניין המדבר, שהוא עניין ההפקרות והביטול, מסירות-נפש. ועל דרך

נתינת התורה במקום שממה דווקא באה להורות, שהאדם הלומד תורה צריך להסיר מלבו כל הדאגות ולסמוך לגמרי על הקב"ה שימלא כל צרכיו

טעם זה מספיק לבאר מדוע ניתנה התורה במדבר שממה דווקא ("אין אַזאַ וויסטן מדבר"), ובלשון הכתוב³⁵ "ארץ ציה ועיף בלי מים", מקום שהיה נעדר לבושים, אכילה, ואפילו מים, שלכן, בהיותם במדבר היו הלבושים גדלים עמם (כדאיתא במדרשי חז"ל³⁶), ומזוונם לא היה אלא מן המן שירד להם מן השמים³⁷, ומים נתן להם הקב"ה באמצעות סלע³⁸ - במקום כזה דווקא ניתנה תורה!

ובפרט על-פי הידוע שבמשל של תורה - מכוונים כל פרטי המשל אל הנמשל³⁹, ומכיון שלפי הסברה

משל מעניין הצמיחה, שתחלה צריך להיות ריקבון הגרעין, ורק לאחרי זה יכולה להיות הצמיחה. וזהו סדר הפרשיות - תחלה פרשת בחוקותי, ולאחריה פרשת במדבר: פרשת בחוקותי - ענינה בירור מידות נפש הבהמית (בדוגמת עניין ספירת העומר), שבירור זה נעשה על-ידי טעם ודעת, דהיינו שהאדם הוא עדיין בבחינת מציאות; ולאחרי זה באה פרשת במדבר - ביטול ומסירות נפש שלמעלה מטעם ודעת, הביטול האמיתי שהוא הכנה למתן תורה³⁰, שעל-ידי זה הולכים לקבל את התורה בשמחה ובפנימיות על כל השנה כולה.

* * *

1. מהטעמים³¹ שהתורה ניתנה במדבר דווקא,

(32) ראה יל"ש יתרו רמז ערה: "נתינה במדבר . . . במקום הפקר, כל הרוצה לקבל יבוא ויקבל". במדב"ר פ"א, ז: "במדבר . . . חנם לכל באי העולם" (וראה סה"ש תנשא"א ח"ב ע' 535 ואילך).

(33) לשון היל"ש שם.

(34) ראה קידושין לב, סע"א ואילך. ע"ז יט, א.

(35) תהלים סג, ב.

(36) פסיקתא דר"כ ויהי בשלה. הובא ביל"ש עקב רמז תנן, ובפרש"י עקב ח, ד.

(37) בשלה טז, ד.

(38) חוקת כ, יא.

(39) כלומר:

במשלים אחרים (שלא הובאו בתורה), כיון שהמשל הוא דבר נפרד מהנמשל, ואינו בא אלא להבהיר ולבאר את

(28) ראה גם לקו"ש חכ"ח ע' 22. וש"נ.

(29) ראה עירובין נד, א. נדרים נה, סע"א. במדב"ר פ"א, ז. ועוד.

(30) כמדומה שאמר שב' ענינים אלו (פ' בחוקותי ופ' במדבר) הם ע"ד ב' ההכנות דספירת העומר והקדמת נעשה לנשמע (המר"ל).

(31) מכאן עד סוס"ח - נדפס בלקו"ש ח"ב ע' 308 ואילך.

תפלת המנחה, כידוע⁴⁰ שזוהי המעלה המיוחדת של תפלת המנחה, עד שאפילו "אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה"⁴¹, וכיון שכן - טוען הבעל-עסק - יש לו כבר עניין גדול ביותר, ומדוע דורשים ממנו ("פֶּאֶרוּאָס יאָגט מען אים") להתעסק בלימוד התורה דווקא?⁴²

ובדוגמת זה היא גם טענתו בנוגע ללימוד שיעורי חת"ת:

כאשר תובעים מבעל-עסק לימוד פרשה חומש עם פירוש רש"י, ובפרט ("ווער רעדט נאך") השיעור בספר התניא - טוען הוא, אשר מכיוון שתורת החסידות תובעת עבודה בסדר והדרגה, ימלא תחילה בשלימות כל ענייניו, כולל ובמיוחד - העבודה של תפלת המנחה, עד שתהיה (כנ"ל) בדוגמת תפלתו של אליהו הנביא... ולאחרי זה - ימשיך לעלות לדרגה נעלית יותר בעבודתו. - הוא אינו משתמט ("ער זאָגט זיך ניט אָפּ"), חס ושלום, מלימוד חומש עם רש"י, או תניא, אלא שלדעתו צריך כל דבר להיות בעתו ("אַלץ מיט דער צייט"), לאחרי שיתפנה מכל שאר ענייניו, בסדר מסודר.

ועל דרך זה הוא ביחס ליושב אוהל - בנוגע לענייניו:

כאשר תובעים ממנו עבודה של "כל עצמותי תאמרנה"⁴³, "לא ימוש וגו'"⁴⁴, וכיוצא בזה, אינו משתמט מזה ("זאָגט ער זיך ניט אָפּ פון דעם"), אלא שטוען הוא, אשר לכל לראש יש צורך בהכנות לכך: בתחילה עליו לנוח ("פריער דאָרף ער זיך אויסשלאָפן") בכדי שיהיה מוחו רגוע, וכמו כן צריך לשמור את עצמו⁴⁵, לאכול מאכלים מעודנים

הנ"ל, עניין המדבר מהוה משל אל התורה (שכשם שהמדבר הוא מקום הפקר, כך התורה שייכת לכל אחד ואחד מישראל), צריך לומר, שכל הפרטים שהיו במדבר (שהוא המשל) קשורים ושייכים למתן תורה (שהוא הנמשל). ולכאורה, טעם הנ"ל אינו שייך אלא לפרט אחד במדבר (המשל) - שהוא מקום הפקר, ולא לפרטים הנוספים (האמורים לעיל) שהיו קיימים במדבר?

ז. ונקודת הביאור בזה - שנתנית התורה במקום שממה דווקא הנעדר מכל הצרכים הגשמיים הזקוקים לקיום האדם - באה להורות וללמד, שהאדם הלומד תורה צריך להסיר מלבו כל הדאגות ולסמוך לגמרי על הקב"ה שימלא כל צרכיו בגשמיות וברוחניות.

ובפרטיות יותר:

בנוגע להתעסקות בלימוד התורה - ישנם כאלה המצדיקים את העדר התעסקותם בתורה בטענות ומענות שונות ומשונות, באמרם, שקיימות כמה מניעות המפריעות אותם מלימוד התורה, הן מניעות גשמיות והן מניעות רוחניות.

ולדוגמא - בנוגע למניעות ובלבולים רוחניים: כאשר תובעים מבעל-עסק לקבוע עתים לתורה, טוען הוא, שאין זה ענינו: הוא בעל-עסק, וכמילא שייך הוא לנתינת הצדקה ועניינים כיוצא בזה, אבל לא ללימוד התורה.

ובפרט שיודע הוא, אשר אחת מהעבודות המיוחדות השייכות לבעל-עסק היא ה"התנתקות" ("אַפרייסן זיך") מעסקיו באמצע היום בשביל

40 ראה סדה"י (בתפלת מנחה) - הובא באוה"ת נ"ך ח"א ע' עא. סה"מ עז"ר ע' פז.

41 ברכות ו, ב.
42 האומנם תובעים ממנו - טוען הוא - שיהי' גדול יותר מאל"י הנביא?!... עבודתו צריכה להיות מתוך סדר מסודר: בתחילה יתעלה לעולם היצירה, כידוע (ראה תו"מ ח"ב ע' 226. וש"ג) שגופו של אל"י הי' בעולם היצירה, ורק לאח"כ ימשיך בעבודתו בדרגה נעלית יותר (מרשימה בלתי מוגה).

43 תהלים לה, יו"ד.

44 יהושע א, ח.

45 ונוסף לצורך בהכנות גשמיות, ישנו צורך, לדעתו, גם בהכנות רוחניות, ולדוגמא, כאשר תובעים ממנו לימוד

הפשט בנמשל, יתכן שהתאמת המשל אל הנמשל אינה אלא בכמה פרטים שבו; משא"כ בנוגע למשל שהובא בתורה - כיון שהמשל אינו דבר נבדל מהנמשל, ואדרכא, המשל נמשך ונשתלשל מהנמשל (ראה גם תו"מ ח"ב ריש ע' 180), ובלשון רבינו הזקן בתניא (רפ"ג) בנוגע לשייכותן של עשר כחות הנפש לעשר ספירות עליונות - "שנשתלשלו מהן", בהכרח לומר, שכל פרטי המשל ישנם בנמשל, דאם לאו, לא יתכן שפרטים אלו יהיו במשל (שכל מציאותו אינה באה אלא מהנמשל), ובלשון חז"ל (עירובין צב, א. וש"ג) - "רבי לא שנאה ר' חייא מניין לו" (מרשימה בלתי מוגה).

מדבר שממה, "ארץ לא זרועה"⁴⁹, מבלי לדעת במה וכיצד יסופקו צרכיהם ("ניט וויסנדיק ווי און מיט וואָס זיי וועלן אויסקומען"),
- וכפי שהיה בפועל, שהמון ניתן להם בזכות משה, עמוד הענן בזכות אהרן, והמים בזכות מרים⁵⁰, זאת אומרת, שבכדי להשיג צרכיהם היו זקוקים לסמוך על זכותם של שלשה צדיקים⁵¹ -

ודווקא אז היו מוכנים וראויים לקבלת התורה; על דרך זה הוא גם הלימוד וההוראה לכל אחד ואחד מישראל, כולל ובמיוחד - ההוראה אלינו בזמננו זה, שצריכים להתיישב ללמוד תורה ("מען דאַרף זיך זעצן לערנען תורה"), ולסמוך לגמרי על הקב"ה, ואז ישפיע הקב"ה כל המצטרך בגשמיות וברוחניות⁵².

(משיחות שבת בהרב בחוקותי ה'תשכ"א; ה'תשח"י; ויום ב' חגי השבועות ה'תשי"א; תורת מנחם כרכים ל' עמ' 312-314; כב עמ' 315-314; ג עמ' 144-148)

עיניהם כלפי מעלה", ובמילא הי' שם מקום לטעות כו' (ראה בארוכה לקו"ש ח"ו ע' 29 ואילך. לקו"ש חט"ז שם. וש"נ). וע"ד המוסר יש להוסיף - ע"פ הידוע (ראה "היום יום" יג שבט. ובכ"מ), שבהמה אינה רואה אף פעם את השמים ("א' בהמה זעט קיינמאָל ניט דעם הימל"), ובמילא אינה יודעת בכלל אודות מציאות השמים, ומעין דוגמא לזה הוא גם בנדוד, אשר כל זמן שהיו בני"ב בארץ מצרים - שאין מסתכלים שם כלפי המים היורדין מן השמים, כיון שכל פרנסתם באה מנהר נילוס - הי' מעמדם ומצבם הרוחני בדוגמת "בהמה".
ודווקא כאשר יצאו בני"ב מצרים, והגיעו למדבר שממה, והיו צריכים לסמוך לגמרי על הקב"ה - אזי נעשו מוכנים ומוכשרים לקבלת התורה (מרשימה בלתי מוגה).

49 ירמ' ב, ב.
50 תענית ט, א.
51 וא' מהם - אשה (מרים) (מרשימה בלתי מוגה).
52 וכשם שבעת קבלת התורה בפעם הראשונה - לא ערכו בניישראל שום חשבונות כלל, וסמכו לגמרי על הקב"ה, כך גם בזמננו זה אין לערוך שום חשבונות, לא גשמיים ולא רוחניים, וצריך להיות "חטוף ואכול חטוף ואישתי" (לשון חז"ל - עירובין נד, א. וראה אג"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"א ע' רסו), ואזי יתן הקב"ה כל המצטרך (מרשימה בלתי מוגה).

("איידעלע מאכלים") וכו',
- כדאיתא באלשיך⁴⁶ (ועל דרך זה בשו"ת הרמב"ם⁴⁷) ש"התנאים הנאותים... למדת החכמה... אכילת ושתיית דברים דקים וטובים, כי המאכל הגס מקנה עביות וגסות במוח" -
ורק לאחר כל זה - טוען היושב-אוהל - יתיישב הוא ללמוד באופן המתאים...

ח. וזהו הלימוד וההוראה מנתינת התורה במדבר, "ארץ ציה ועיף בלי מים" - שבנוגע ללימוד התורה צריך האדם לסמוך לגמרי על הקב"ה, שלכן, הרי למרות אשר נרמה לו לאדם הלומד שחסרים לו הצרכים הנדרשים עבור לימוד התורה (דוגמת המעמד ומצב במדבר שממה), צרכים גשמיים או צרכים רוחניים - אין לו להתחשב בכך, ועליו להתמסר לגמרי ללימוד התורה.
כלומר:

כשם שמתן-תורה בפעם הראשונה באה דווקא על-ידי זה שיצאו בניישראל מארץ מצרים⁴⁸ לתוך

פנימיות התורה, נענה ואומר, כיצד יכול עתה להתעסק בפנימיות התורה, הרי בתחילה צריך "לאחוז" בזה ("מען דאַרף האַלטן דערביי"), וצ"ל במעמד ומצב של טהרה וכו', ורק לאחר זה יכול ללמוד פנימיות התורה (מרשימה בלתי מוגה).

46 דניאל א, ה.
47 כ"ה בלקו"ש שבעה ע"ה 15. ולהעיר מכש"ט ששפ"א (וסקפ"ו) - בשם כתבי הרמב"ם (בשו"ת של הרמב"ם), ובהערות וצינונים (מהמור"ל) שם שמקורו ברמב"ם צ"ע (המור"ל).

48 ובפרט שבארץ מצרים היו כל הצרכים הגשמיים קיימים בהרחבה, כמ"ש (בהעלותך יא, ה) "זכרנו את הרגה אשר נאכל במצרים חנם וגו'", ובמילא הי' שם מקום לטעות, שאין צורך (ח"ו) לסמוך על הקב"ה שהוא ימלא כל צרכיהם. ועניין זה מודגש גם בכך "שאינן ארץ מצרים שותה מי גשמים אלא נילוס עולה ומשקה" (פרש"י ויגש מז, יו"ד. ובכ"מ - נסמנו בלקו"ש חט"ז ע' 14 הערה 24), שהרי בתחילת הבריאה "היתה הארץ שותה... כהדין נילוס דמשקה והדר משקה... וחזר בו הקב"ה שלא תהא הארץ שותה אלא מלמעלן... כדי שיהיו הכל תולין עיניהם כלפי מעלה" (בר"פ פ"ג, ט. וש"נ. וראה ירושלמי תענית פ"ג ה"ג), "כירו ההשגחה ויכנעו לפני ה'" (קה"ע לירושלמי שם). וכיון שבארץ מצרים נשאר נהר נילוס כמשפטו הראשון (ראה גם יפ"ת לכ"ר שם), היתה חסירה שם ההנהגה ד"תולין

דרישה לצאת מיד מהגלות!

בראותו שמושיח עדיין לא בא, חוזר ומבקש עוד פעם

כאשר יהודי נמצא "במדבר", יודע הוא שכן הוא רצונו של הקב"ה. כלומר, הכוונה העליונה אינה שעבודתו תהיה בקודש הקדשים, כי אם שבהיותו "במדבר" דווקא, בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו, ובהיות נשמתו מלוכשת בנפש הבהמית וגוף גשמי "משכא דחויא" - במצב כזה יחיה על-פי התורה, ואדרבה, על-ידי זה בא לתכלית העילוי שאין למעלה מזה...

האמור לעיל שאין ליהודי טענות על העובדה שהקב"ה הביאו למדבר - הרי זה רק ביחס למילוי תפקידו ושליחותו מתוך חיות ושמחה, אבל אין הפירוש שהוא מסכים לכך ומוכן להישאר במצב זה רחמנא-ליצלן, גם בעתיד.

אדרבה: בנוגע לעתיד - צועק יהודי: "אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל"!... הוא יודע אמנם שיש עילוי בעבודה דזמן הגלות - העבודה דאתכפיא, שעל-ידי-זה באים לעילוי דאתהפכא... אבל אף-על-פי-כן, לאחר כל העילויים כו' - אינו מוכן להישאר בגלות אפילו עוד רגע אחד בלבד... ולכן מבקש כל יהודי בכל תפילה ותפילה: "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים" - ג' פעמים ביום, וביום השבת - ד' פעמים!

והגע עצמך: בתפילת שחרית דיום השבת מבקש יהודי: "ותחזינה... ברחמים" - בקשה הנאמרת ב"תפילת העמידה", לאחר ההקדמה של "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך"... ש"יגיד" הוא מלשון המשכה... כעונה אחר הקורא, ולאחרי שביקש זאת בתפילת לחש, ב"קלא פנימאה דלא אשתמע" - חוזר הש"ץ ומבקש זאת עוד הפעם, ולא עוד, אלא שמבקש זאת בקול רם, שכן, בהיותו "שליח-ציבור" [...], אשר "הן אל-כביר לא ימאס" - יש לו "ברייטיקייט" לבקש זאת בקול רם!

ואף-על-פי-כן, כעבור משך זמן - לאחר קריאת התורה, ואמירת "אשרי יושבי ביתך", דקאי בפשטות על הישיבה בכיתו של הקב"ה, בית-המקדש, בזמן הגאולה - הנה בראותו שמושיח עדיין לא בא... חוזר ומבקש עוד הפעם: "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים"!!!... ובכן, אין כאן "הסכמה", חס-ושלום, מצידו של יהודי על ההישארות בגלות ("במדבר"), ההיפך הוא הנכון - ישנה בקשה ודרישה לצאת מהגלות תיכף ומיד...

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת במדבר תשמ"ה, התוועדויות תשמ"ה, כרך ד, עמ' 2138)

משיח-צדקנו בא תיכף ומיד לבית-הכנסת זה

...ויהי-ירצון שמההליכה להקהיל קהילות בבתי-כנסיות ובתי-מדרשות באופן ד"הווי רץ למצווה" - נלך ונרוץ לקבל פני משיח-צדקנו תיכף ומיד.

ויתירה מזו - שאין צורך אפילו לרוץ בדרך קצרה, כיוון שמושיח-צדקנו בא תיכף ומיד לבית-הכנסת ובית-המדרש זה, בית תורה, תפילה ומעשים-טובים של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (שהרי "קרושה לא זה ממקומה") אלופו של הדור, אשר על-ידו נעשה המשכה והגילוי דאלופו של עולם ב"גולה", שעל-ידי זה נעשה מ"גולה" "גאולה"...

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת במדבר תש"נ, התוועדויות תש"נ, כרך ג, עמ' 254 - בלתי מוגה)

מבצע הכי נעלה - מבצע תפילין

"רבים טועים בזה" ... כתב הרבי בהדגישו את הצורך בפרסום תמונת מיקום תפילין של ראש • בהוראת הרבי: תחנה לבדיקת וחלוקת תפילין בעיר ראשית בצרפת • נחיצות גדולה ב'קול קורא' בעד המבצע בחתימת כמה שיותר רבנים • כיצד יכולות נשים לסייע • וכיצד הגיב הרבי לאדם שקיבל על עצמו להניח מדי יום ו' • צרור עובדות מימי הבראשית של 'מבצע תפילין'

וכדאי גם כן לצרף חוברת על דבר תפילין שנדפסה כאן באנגלית שבטח יש דוגמתה בצרפתית, או על כל פנים ליקוט הלכות הכי צריכות למעשה דהנחת תפילין. מה שנוגע ביותר - צירוף תמונה על דבר מקומו המדוייק של תפילין של ראש (וגם של יד) כיוון שרבים טועים בזה. והרבי ממשיך:

לאחרי פרסום מודעה ה"קול-קורא" הנ"ל - בטח יקל לקבל קול קורא בדומה לזה מרבנים בשאר המחוזים בצרפת ואולי גם מהרב ראשי דצרפת לפני סיום המכתב (שבו דן הרבי בעניין אחר) חוזר הרבי שוב לנושא הפרסום למבצע תפילין, ומספר כדלהלן:

בשבוע העבר היתה ישיבה רבתי של הרבנים האורתודוקסים במונטרעאל והחליטו לצאת בקול קורא בנוגע למבצע תפילין ולהקדיש לזה שבת (פרשת יתרו?) וכו'. כשיתפרסמו הדברים יושלחו לכבוד תורתו העתק ואולי עליידי כך יקל הפרסום

תפילין על חשבון הרבי

בימים אלה, בשנת תשכ"ז, יצא הרבי בקריאה לזכות את ישראל במצוות תפילין. הקריאה זכתה לשם: "מבצע תפילין".

בכ"ח טבת התשכ"ח שיגר הרבי מכתב מיוחד לבא-כוחו באירופה הרב בנימין-אליהו גורודצקי, אשר קטעים מתוכו נמסרו לנו לפרסום עליידי הלשכה האירופאית הפועלת אף כיום בצרפת: שלום וברכה,

זה עתה נתקבל המכתב-עת "בולעטין הקהלות" מי"ח בטבת, שבו נדפס ה"קול-קורא" מרבנים ראשיים בנוגע למבצע תפילין. ובאם אפשר כדאי לסדר על כל פנים באחת הערים הראשיות דשם מעין תחנה לבדיקת תפילין, ואולי גם לפרסם שמי שאי אפשר לו לשלם מחיר מלא בעד זוג תפילין יפנה להלשכה המרכזית בפריז ויוכל לקבלו בחצי מחיר. שבה תועלת נוספת שידעו שהתפילין כשרים ובדוקים.

גם בצרפת.
הרבי מציע:

בטח מתכוונים [ל]ההתועדות ליו"ד שבת הבא עלינו לטובה באופן המתאים. וכדאי לפרסם גם אז על דבר מבצע תפילין ובהוספה על דבר גודל הנחיצות בזה עתה לא פחות מאשר לפני חג השבועות בקיץ בעבר.

ומצורף בזה קיצור מהנאמר בעניין זה.

אם במכתב ללשכה דיבר הרבי על הענקת תפילין בחצי מחיר, הרי בהזדמנות אחרת הורה להעניק על חשבוננו זוג תפילין חינם, תמורת השתתפות סמלית של "שקל [=דולר] אחד".

זה היה בשבת הגדול תשל"ב אז הורה הרבי (ראה מקדש מלך כרך ד' עמ' תנט):

אלו שילכו ביום א' י"א ניסן ב"מבצע תפילין", הנה כשיפגשו ביהודי שאין לו תפילין, ויקבל על עצמו להניחן בכל יום - ייתנו לו זוג תפילין על חשבוננו [=של כ"ק אדמו"ר], אלא היות אשר קיום המצות צריך להיות לא באופן של "חינם" (ראה זוהר חלק ב' כחה, א), לזאת ישתתף גם המקבל את התפילין בשקל אחד.

יבואו האנשים על הנשים

בגופו של אותו מכתב שהוזכר לעיל עסק הרבי בפרשה הבאה:

במוסד לבנות בגייטסהעד שבאנגליה התקיים חוג של לימוד חסידות (הרבי הדגיש: "תניא ובעיקר - שיחות ומאמרים קלים"), ולאחרונה יצא מנהל המוסד בערעור על כך. הרבי ביקש את הרב גורודצקי לטפל בעניין בעדינות ובדרכי נועם ושלום, והוסיף לפרט ולייעץ בהרחבה. בין השאר ציין הרבי:

"שכנראה שהתועדות שלהן [=של הבנות] ביי"ט כסלו עברה בשלום ובמילואה, ולא עוד אלא שהתלמידות פרסמו שם על דבר מבצע תפילין והעמידו בגלוי קופתה לתרומות למבצע זה ובמקום מרכזי במוסד.

עדות אישית על כך התפרסמה במוסף 'משפחה חסידית' בכ"ב בשבט תשע"א (גיליון 1407, עמ' 10).

11-12) על נערה שהתקרבה באותו מוסד לחב"ד: יום אחד הגיעה ח"ל (כיום הרבנית ט' ממוריסטון) ואמרה: "בנות, שמעתן? הרבי יצא במבצע תפילין! בואנה נשתתף גם אנו במבצע זה!"... היא קיבלה אישור ממנהל המוסד, הרב כהן ע"ה, לתלות קופת צדקה על הקיר, והכסף שנתרם בה הועבר לרכישת זוגות תפילין רבים. זו היתה מעורבות שגרמה לי לחוש קשר לחב"ד... ומעניין לעניין:

בכ"א תמוז תש"ל (אגרות קודש כרך כו עמ' תעט) כותב הרבי ל"קבוצת התלמידות בהדרת הרב א"ב מצגר שי' ה' עליהן תחינה":

ברכה ושלום!

בעתו נתקבל מכתבן, בצירוף תרומתן למבצע תפילין ועזרת אחים, והקבלות מצורפות בזה. וזכות הצדקה, נוסף על התחזקותן בהנהגה טובה בדרך התורה והמצוות, חדורות אור וחיות חסידיותים, יעמוד לכל אחת ואחת מהן, לכילוי משאלות לבן לטובה ולברכה.

יצויין כי כבר בשיחת ו' תשרי תשכ"ח ומאז בהזדמנויות נוספות עורר הרבי על השתתפותן וחלקן של נשי ובנות ישראל במצווה זו (כמו כן שוחח על כך עם הרה"ג ר' משה צבי נריה ע"ה - ראה "בצל החכמה" עמ' 25).

קול קורא - במדבר?

את קריאות הרבנים, ה'קול-קורא' למבצע תפילין, ראה הרבי כצורך דחוף ביותר, עודד את הכנתן ופרסומן כפי שהבאנו בכמה הזדמנויות, ואף העלן על נס ברבים בשנת תשכ"ח.

בהתועדות שבת קודש פרשת קדושים תשמ"א סיפר הרבי על רב מסוים שביקר בעצמו בכותל המערבי, וכשראה את (האברכים והבחורים) העוסקים במבצע תפילין לא התאפק והביע את התפעלותו מכך. אולם לימים כאשר עיתון חרדי בארץ הקודש פרסם (מחדש) את ה'קול-קורא' של האדמו"רים והרבנים שקראו לחיזוק 'מבצע תפילין' - הנה תלמידיו של אותו רב פלוני עברו והוציאו בשל כך את העיתון מתיבות דואר רבים

את התשלום. אחר-כך מסרו לו מהמזכירות שהרבי מבקש שהוא - הסופר - יהיה השליח למסור לבחור את התפילין. על שקיות התפילין העשויות קטיפה היה רקום "מתנה מכ"ק אדמו"ר שליט"א ל..." (השקית הוכנה על-ידי אבי הבחור). לפני כן כתב הרבי לאותו בחור (והדברים שוגרו לו באמצעות פאקס):
ישמור מנהגי יום הולדת והנחת תפילין.

לא רק ביום שישי

כאשר אחד הבחורים כתב לרבי שאחד ממושפעי, שאותו הוא פוגש מדי יום שישי, החליט וקיבל על עצמו להניח תפילין בקביעות מדי יום שישי, הגיב הרבי בכתב ('דבר מלך', פרצת, עמ' 170):
הרי הוא מאמין בהשם מנהיג העולם כולו – ובודאי יקיים מצוותו להניח תפילין בכל יום חול בוקר, אזכיר על הציון.

ולקחום עמם. בכך עברו על הציווי בפרשה זו "לא תגנובו". הרבי התבטא אז שזוהי שיטתם ועניינם: "מלחמה נגד מבצע-תפילין, נגד הבעל שם טוב ותורתו, ונגד תיקון חוק גיור כהלכה!"... בשנת תשל"ג ('ימי תמימים' כרך ו' עמ' 182) נכתבה הוראה "להגביר מבצע תפילין בט' באב לאחר חצות היום [= בכותל המערבין]".

"עבודת מתנה אתן"...

ביומן 'שנת ניסים בבית חיינו' (הרצל, עמ' 127-128) מופיע הסיפור הבא:
יום ראשון ט' שבט תש"נ. במהלך חלוקת שטרות (דולרים) לצדקה הגיש הסופר ("בתים מאכער") קרישבסקי מירושלים לרבי זוג תפילין. תפילין אלו הוכנו על-פי בקשת הרבי ועל חשבוננו, עבור בחור ממשפחה חרדית שבנם ירד מהדרך כו'. בתוך שקית הניילון היה מונח מכתב. הרבי פתח את השקית הוציא את המכתב ומסר את התפילין בחזרה. שאל את הר' קרישבסקי אם קיבל את הכסף עבורם, והוסיף שייגש למזכירות ויקבל

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות' ישירות הביתה באמצעות הדואר מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פרשת במדבר

שאו את ראש כל עדת בני־ישראל (א,ב)

"שאו את ראש" - עליכם להרים ולהגביה את נשמות ישראל ל'ראש' הנשמה - שורשה ומקורה. "שאו את ראש" - כדי לעשות זאת עליכם להרים תחילה את ראשי העדה, שנים־עשר הנשיאים, כך שיוכלו גם הם להשתתף בעבודה זו, כדכתיב (פסוק ד), "ואתכם יהיו איש־איש למטה". שכן מצד גודל מעלתם של משה ואהרן, לא היו יכולים להשפיע ישירות על בני־ישראל אלא היו זקוקים לממוצעים - הם הנשיאים.

(ספר־המאמרים תרע"ח עמ' שיז)

* * *

מדוע מתאר הכתוב פעולת מניין זו בלשון 'שאו' דווקא, ולא 'מנו את ראש' וכיוצא בזה? שכן במניין זה נהפך כל יהודי להיות חלק מ'צבאות השם' והוא נעשה 'יוצא צבא בישראל', המקדיש את כל כוחו ומרצו לעבודת הבורא; ואין לך התנשאות והתעלות גדולה מזו.

(לקוטי־שיחות כרך יח עמ' 425)

כל יצא צבא (א,ג)

אמור הכתוב כן בכל פרטי המספר, לומר שלא היה אחד מכל הבאים לכלל המספר שלא היה ראוי לצאת בצבא, אלא כולן גיבורי כוח.. וזה נס (אור החיים)

כשישראל דבקים בהקב"ה על־ידי שמירת התורה, הם מתעלים מעל חוקי הטבע. פסוק זה הוא דוגמה בולטת לכך: בני־ישראל עדיין עמדו תחת הרושם העז של מעמד הר סיני והיו מסורים ונתונים לדיני התורה - לכן זכו לנס מופלא זה.

(לקוטי־שיחות כרך ה, עמ' 220)

תפקדו אתם לצבאתם אתה ואהרן (א,ג)

בנוהג שבעולם, ספירת אזרחי המדינה נעשית על־ידי פקידים מן השורה, שהרי לכאורה אין מלאכה זו דורשת חכמה יתרה. אולם מנינם של בני־ישראל נעשה על־ידי משה רבנו ואהרן הכהן בכבודם ובעצמם, ואיתם נשיאי המטות!

ללמדך, כמה גדולה מעלתם של ישראל לפני המקום, שכאשר צריכים למנותם חייב הדבר להיעשות בידי האנשים הכי חשובים שבעם!

(משיחת כ"ח באייר תשמ"ה. התוועדות תשמ"ה כרך ד, עמ' 2092)

ארבע מידות בתלמידים

ארבע מידות בתלמידים - מהר לשמוע ומהר לאבד, יצא שכרו בהפסדו; קשה לשמוע וקשה לאבד, יצא הפסדו בשכרו; מהר לשמוע וקשה לאבד, זה חלק טוב; קשה לשמוע ומהר לאבד, זה חלק רע (פרק ה, משנה יב)

פירוש רבינו עובדיה מברטנורא: מהר לשמוע ומהר לאבד יצא שכרו בהפסדו - דמאחר ששוכח מה שלומד, מה הנאה יש במה שהוא מהר לשמוע; נמצא הפסדו גדול משכרו. קשה לשמוע וקשה לאבד יצא הפסדו בשכרו - שמידה טובה שיש בו, יתירה על המידה הנפסדת, הואיל ומה ששמע אחר הקושי הוא זוכר ואינו שוכח. ונפקא מינה, שאם יש לפנינו שני תלמידים ואין לנו לספק מזון אלא לאחד מהם, נקדים הקשה לאבד על המהר לשמוע. זה חלק רע - לא הווה שייך למתני הכא חסיד או רשע, שאין זה דבר התלוי בבחירתו של אדם, אלא חיסרון שהיה בו מעיקר ברייתו.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

השאלות במשנתנו: (א) מה מחדש התנא, והרי כל מלמד יודע שיש סוגים שונים בתלמידים? (ב) מהי ההוראה מענין זה במידת החסידות? (ג) הדיוק "חלק טוב... חלק רע", ולא "מידה טובה... מידה רעה" וכיוצא בזה.

והביאור: חיוב הלימוד עם תלמידים על-פי דין ("ושיננתם לבניך, אלו התלמידים") אינו אלא ללמוד עם תורה, אבל אין כל חיוב להתעניין בכישרונותיו של התלמיד ולתקן את הדרוש תיקון. אולם מצד מידת חסידות על המלמד להתעניין בתכונותיו של התלמיד ולהשתדל לעזור לו גם בזה.

מהר לשמוע - כאשר התלמיד קולט ומבין בקלות את הדבר הנלמד, אין המלמד רשאי להסתפק בכך, אלא עליו להתעניין במצבו של התלמיד לאחר הלימוד; ואם התלמיד "מהר לאבד", כך שיצא שכרו בהפסדו, עליו לוודא שהתלמיד יחזור את לימודו כדי שלא ישכחנו.

קשה לשמוע - המלמד עלול לחשוב שתלמיד כזה חבל על הזמן המושקע בו, ועדיף לו להקדיש את כל זמנו ומרצו לתלמידים אחרים. על כך אומרת המשנה, שעל המלמד לברוק את כוח הזיכרון של התלמיד, ואם הוא "קשה לאבד", הרי יצא הפסדו בשכרו.

מהר לשמוע וקשה לאבד - כאשר יש למלמד תלמיד מצטיין, אין לו להתגאות בכך, שכן זה חלק טוב - כישרונותיו הברוכים של התלמיד הם 'חלק' שניתן לו מלמעלה, ואינם תוצאה של פעולות המלמד.

קשה לשמוע ומהר לאבד - גם כאשר יש לו תלמיד גרוע ביותר, אסור להתייאש ממנו ולהניחו לנפשו, שכן "זה חלק רע", התלמיד אינו אשם בכך שקבל 'חלק' כזה מן השמים. לכן יש לעזור לו לפתח ולשפר את כושר שכלו.

מהר לשמוע ומהר לאבד - עליו לדעת שהיות ש"יצא שכרו בהפסדו", שומה עליו לחזור תמיד על לימודו.

קשה לשמוע וקשה לאבד - אין לו ליפול ברוחו בגלל היותו "קשה לשמוע", בידעו ש"יצא הפסדו בשכרו".

מהר לשמוע וקשה לאבד - אין לא להתגאות בכך, שהרי זה "חלק טוב", כנ"ל.

קשה לשמוע ומהר לאבד - אין לו להתייאש, בידעו שזהו "חלק רע", שניתן לו מלמעלה כדי שישנה מצב זה על-ידי עמל ויגיעה.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת במדבר ה'תשד"מ - בלתי מוגה. התוועדות תשד"מ כרך ג, עמ' 1806)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת במדבר

כ"ד באייר

יום התועדות.

במנחת שבת, וכן בימי שני וחמישי הבאים, קוראים בפרשת נשא, ומסיימים את קריאת השלישי: "זאת עבודת... בני מררי... אהרון הכהן" (ד, לג)³.
פרקי אבות - פרק ה.
במשנה י"ח: "צדקת ה' עשה" אין אומרים את שם ה' כמות שהוא⁴.

יום חמישי

כ"ט באייר

ביום זה - 'יום כיפור קטן' - יש להוסיף בשלושת הקווי: תורה, עבודה (תפילה שבמקום קרבנות), גמילות חסדים וצדקה⁵.
בדרך כלל, בערב ראש חודש מחלקים לצדקות שונות את המתאסף במשך החודש בקופות שנותנים בהן לפני (או אחרי) התפילה⁶.

יום שישי

א' בסיון - ראש חודש

עד מוצאי י"ב בסיון [צאת הכוכבים בסוף היום], אין אומרים תחנון בחול ו'צדקתך בשבת⁷.

מברכין. וא"כ אף כשיש עניין שלישי, שאירע בו מילה, אומרים זאת, כי אינו מחלק בין תרתי לתלתא לטיבותא, עכ"ד. אבל לפי משמעות סידור רבינו שכשיש תרתי לטיבותא בימי ניסן נמנעים מלאומר, הרי גם בשבת מברכין סיון כשיש תרתי לטיבותא, שבת מברכין וברית מילה, יש לדלג, וזה כדעת הגרא"ח נאה שם.

(3) ספר המנהגים עמ' 14.

(4) בשם הרב, כיוון שהוא רק חצי פסוק - ראה 'התקשרות' גיליון רעה, עמ' 17 וגיליון טטו, עמ' 14, הע' 5.

(5) שיחות קודש תשל"ו עמ' 663, ובכ"מ.

(6) ספר המנהגים, עמ' 77.

(7) סידור אדמוה"ז לפני 'למנצח... יענך'.

השכם בבוקר - אמירת תהילים בציבור. אחר כך לומדים כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך - התפילה¹.
ברכת החודש: המולד ביום רביעי אחה"צ, בשעה 2:12 ו-10 חלקים. ראש חודש סיון ביום השישי. בשבת זו (מברכים החודש סיון) אומרים 'אב הרחמים'².

(1) ספר המנהגים, עמ' 30.

(2) בשו"ע אדמו"ר הזקן סו"ס רפד כתב שביום שאין אומרים ב'צדקתך' במנחה, אין אומרים 'אב הרחמים', וכן כשיש חתונה או מילה, ויש מקומות שאין אומרים אותו כשמברכין החודש. ומסיים, שבימי הספירה, כשמברכין ר"ח אייר וסיון אומרים אותו, מפני הגזירות שאירעו בימים ההם (בשנת ד'תתנ"ו) אף אם אירעה מילה באותן שבתות, ורק בראש חודש שחל בשבת אין אומרים אותו. ובסידורו הגביל את אמירת 'אב הרחמים' בימי הספירה רק לשבת מברכין סיון, ולא אייר.

והגרא"ח נאה ז"ל בס' פסקי הסידור (אות קלג), ובספרו קצות השלחן סי' פג בבדי השלחן ס"ק יג) דייק מהסידור, שרק בשבת מברכין חודש סיון אומרים אותו ולא בשבת מברכין אייר, הרי שסובר שחודש ניסן עדיף משבת מברכין, ומוכיח משו"ע אדה"ז שגם כל יום שא"א בו תחנון עדיף משבת מברכין, כי ביום זה אין מוכירין נשמות כלל ובשבת מברכין מוכירין רק למי שנקבר באותו השבוע. ומזה למד, שלא יאמרוהו גם בשאר שבתות הספירה כשא"א תחנון, כמו כשאירעה בו מילה. ע"כ.

לשון 'פסקי הסידור' הובאה בהוספות לשו"ע (הישן, ח"ב ס"ע 877), ושם הוסיף הרבי במוסגר שתי שורות, וב'תשורה' (לחתונת פלדמן - אדר תשס"ט) מופיע צילום גוף כ"ק משורות אלו, בשינויים מהנדפס שם (שהודגשו כאן), וז"ל: "וכ"כ בס' מהרי"ק - משמע דשמברכין ר"ח אייר אין אומרים. וי"ל הטעם מפני שהם ימי ניסן (ראה פרמ"ג או"ח סו"ס רפ"ד בא"א)". (ולא הזכיר שזה בגלל ריבוי הגזירות בסביבות ר"ח סיון דווקא, כדברי ה'קיצור הלכות' במילואים לסי' זה). והעיר לנכון הרב לוי"צ שי' ראסקין, שהכוונה לדברי הפרי מגדים באש"א בברהם שם (ריש ס"ק ח), שהרמ"א כתב (כדברי רבינו בשו"ע) שכשמברכין החודש בימי הספירה אומרים אב הרחמים, אף שיש תרתי לטיבותא: (א) ימי ניסן. (ב) שבת

מעמד הר סיני / זמן התפילה בליובאוויטש

זכירת מעמד הר סיני

ב'התקשרות' גיליון תשמ"ו הועלתה תמיהה על החלוקה לשניים של "זכירת מעמד הר סיני" בלשון שולחן ערוך אדמו"ר הזקן: "שכשיאמר ובנו בחרת יזכור מתן תורה וקרבתנו להר סיני", אך בגיליון תשמ"ח הוכח על-פי מקורו הישיר של רבינו הזקן, ה'מגן־אברהם'², והמקור הראשון לזה, ה'פרי־עץ־חיים'³, שאמנם יש כאן חלוקה לשני עניינים שונים: א) מתן תורה, ב) מעמד הר סיני, ושולחן יש לפרש ולנקד כך גם בשו"ע אדמו"ר הזקן.⁵

והעירני הרה"ח ר' אשר לעמיל שי' הכהן, רב קהילת חב"ד ביתר־עילית (במענה לתמיהה שבסוף הדיון באותו גיליון), שאדרבה – העיקר המופיע ב'זכירת' הנאמרות במפורש בסוף התפילה לפי נוסח רבינו הזקן, הוא רק מעמד הר סיני: "יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב" (ואף מפסיקים שם באמצע פסוק, ללא ההמשך "...ואשמיעם את דבריי" – נתינת תורה ומצוות⁶), דהיינו ככתוב "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו"⁷, וכלשון תורת החסידות: "פנים בפנים דיבר הוי' עמכם – בלי שום אמצעות והתלבשות כלל"⁸, אלא "גילוי עצמות אור אין סוף למטה... גילוי מהות אלוקות... השגות אלוקות במוחש ממש"⁹, עד ש"במתן תורה נמשך לכל ישראל מלמעלה בחינת הראייה במהות ועצמות דהוי"ה ואלוקים, וראו במוחש איך שכל מציאות השמים הוא רק שם הוי"ה וכל מציאות הארץ הוא רק שם אלוקים"¹⁰, ורק אחר־כך "ראו שתורה ומצוות נמשכים מאור אין סוף ברוך הוא עצמו ממש"¹¹;

1) סי' ס סעיף ד.

2) שם ס"ק ב.

3) שער הקריאת־שמע פ"ג, סד"ה ונחזור לעניין.

4) וראה בעניין זה בקובץ 'בית אהרן וישראל' גיליון קמט עמ' קכח, וש"נ.

5) ולא כדברי העורך ב'פרדס חב"ד' גיליון יט עמ' 78-79 שהחזיק בקושייתנו.

6) ולא כבסידורי 'ינות ישראל' שהשלימו את כל הפסוק (ורק ב"אשר הקצפת" – מעשה העגל – לא השלימו, כנראה כדי לשמור על כבוד עם ישראל).

7) ובהגדה־של־פסח של הרבי ד"ה "אילו קרבנו לפני הר סיני", איתא: "שעל זה נאמר: 'הן הראנו ד' אלקינו את כבודו ואת גדלו' (דברים ה, כא). ובנוסח מוסף ראש־השנה: 'אתה נגלית בענן כבודך על הר סיני' – ולא נתן כו' [=לנו את התורה] דיינו". ועיי"ש שמביא ביאור נוסף ע"ז.

8) לקוטי תורה האזינו עז, ג.

9) מאמר ד"ה וידבר אלקים תש"ד פ"ג, ס' המאמרים תש"ד עמ' 220.

10) לקוטי שיחות כרך ד עמ' 1334.

11) לקוטי תורה במדבר דף י טור ג.

ורק כאן, בכוונה שבסוף ברכת אהבה, נוסף גם העניין של מתן תורה, וגם בו לא נכנסים לפרטים של אימות נבואת משה רבינו, ש"עינינו ראו ולא זר"¹², ובוודאי שלא לפרטי המצוות, אפילו לא של עשרת הדיברות או עכ"פ של השתיים הראשונות, אלא "ובנו בחרת" בלבד, מודים על הבחירה בעם ישראל מכל העמים, הקשורה עם כריתת-הברית שעשה הקב"ה עמנו, ועם הבחירה האמיתית שישנה רק אצלו יתברך, שכל זה קשור עם נושא הברכה - אהבת ה' לישראל. עכ"ד.

ואגב, הנני מחפש ביאור (בנגלה, בקבלה או בחסידות) מה הקשר בין עניין ה'זכירות' לקריאת-שמע.

זמן תפילת שחרית של שבת בלויבאוויטש

בשעתו התעניינו בנושא ב'התקשרות' גיליון תשצ"ו עמ' 16 הערה 1.
 והנה אינה ה' לידינו את הנתונים כדלהלן:
 ב'רשימת המאסר'¹³ מסופר שזמן התחלת התפילה בשבת היה בשעה 9:30.¹⁴
 ואגב, ב'רשימות דברים'¹⁵ מסופר, שגם בימות החול היה זמן התפילה בשעה זו. ולהעיר מקונטרס עץ החיים¹⁶, שסדר חסידות בבוקר רק נסתיים בשעה 9:30. ואולי הכוונה שאז החלו לומר קרבנות וכו', שהרי הנחת תפילין וק"ש ואף שתיית תה היו עוד לפני תחילת ה'סדר', כנאמר בקונטרס עץ החיים שם. וע"ע.

12) על-דרך האמור בהוספות הרמב"ן לס' המצוות להרמב"ם (מצות ל"ב), שצויין בגיליון תשמ"ח.
 13) לקוטי דיבורים ח"ד (ליקוט לו) עמ' 1344 (בספר המתורגם ללה"ק, ח"ד עמ' 907). ספר השיחות תר"פ-תרפ"ז עמ' 240. כך מסופר גם ב'רשימות דברים' להרב יהודה חיטריק ז"ל, מהדורת תשס"ט עמ' 343.
 14) וצ"ע שברשימות' מכ"ד ניסן תרצ"א בסופן 'רשימות' סוף חוברת ה. רשימת היומן עמ' קצד. סה"ש תרצ"א עמ' 227) איתא שהתחילו בשעה 8:30. ואולי היו הבדלים בין השנים.
 15) הנ"ל עמ' 332. וכן ברשימת הרב אליעזר קרסיק ז"ל ב'בטאון חב"ד' חוברת ח עמ' טז, וברשימת הרב שמריה נחום ששונקין ז"ל שם חוברת י' עמ' כו.
 16) פרק כה.

לזכות
 אנשי החסד הדגולים
 הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש